

Tekst: **Sander Palmans** (KU Leuven), **Sam Millet** en **Jef Van Meensel** (ILVO), **Luc Martens** (PVL), **Jürgen Depuydt** (VVS), **Wouter Merckx** en **Steven Janssens** (KU Leuven)

DE JUISTE BEER VOOR ELK BEDRIJF

Hoe representatief is de fokwaardeschatting van eindberen op de selectiemesterijen voor de productie van vleesvarkens op praktijkbedrijven? Een IWT-onderzoeksproject van de KU Leuven en het ILVO buigt zich over deze vraag.

In een eerder artikel hebben we reeds gemeld dat er geen verschil zit in de rangschikking van beren afgetest op geconcentreerde voeders (zoals in de selectiemesterijen) en de voeders gebruikt in de praktijk. In een tweede luik van het onderzoek willen we nagaan in hoeverre de rangschikking van eindberen verandert wanneer de varkens worden afgemest in verschillende omgevingen en binnen een verschillend management. In een latere fase is het de bedoeling om te onderzoeken in hoeverre bedrijfsspecifieke gegevens de betrouwbaarheid van de fokwaardeschatting kunnen verhogen.

Het belang van de omgeving op de fokwaardeschatting

Bij dit experiment werden 5 beren (zie tabel 1) ingezet op 3 zeugenbedrijven, nl. Bocholt, Lovenjoel en een praktijkbedrijf. De biggen geboren op het praktijkbedrijf werden afgemest in de stallen van het ILVO, Scheldewindeke en Rumbeke. Op het ILVO werden de varkens ingedeeld in twee groepen die werden afgemest op verschillende voeders: een voeder met een hoog (H) en een voeder met een laag (L) energie- en eiwitgehalte. De resultaten van deze groepen worden in het artikel apart gerapporteerd (ILVOH en ILVOL). In totaal volgden we 1157 nakomelingen op als vleesvarken onder 6 omstandigheden.

De beren werden gekozen op basis van hun uiteenlopende indexen. Er werd geopteerd voor 2 eliteberen (geel en wit), 1 sterbeer (rood) en 2 testberen (blauw en groen).

De verschillen tussen de proefbedrijven zitten in diverse factoren: zeugenlijn, voeder, stal, geslacht, etc. Op die manier probeerden we uiteenlopende omstandigheden te creëren waarin we de prestaties van de nakomelingen nagingen.

De zeugenlijnen die voorkomen op het zeugenbedrijf en de proefbedrijven zijn: BN (Bocholt), Hypor (Lovenjoel) en Topigs 20 (praktijkbedrijf). De BN-zeugen uit Bocholt waren de laatste actieve BN-zeugen op deze locatie. Na deze proef schakelde men over naar de Topigs 20-lijn.

In Bocholt, Lovenjoel en ILVOL werden de varkens gevoederd in 3 fasen met vergelijkbare eiwit- en energiegehaltes. De varkens in Rumbeke en Scheldewindeke kregen tweefasevoeder. De eiwit- en energiegehaltes waren vergelijkbaar met het driefasevoeder in ILVOH.

De eerste zeugen voor dit experiment werden geïnsemineerd in januari 2012 en de laatste slachtingen gebeurden in mei 2013.

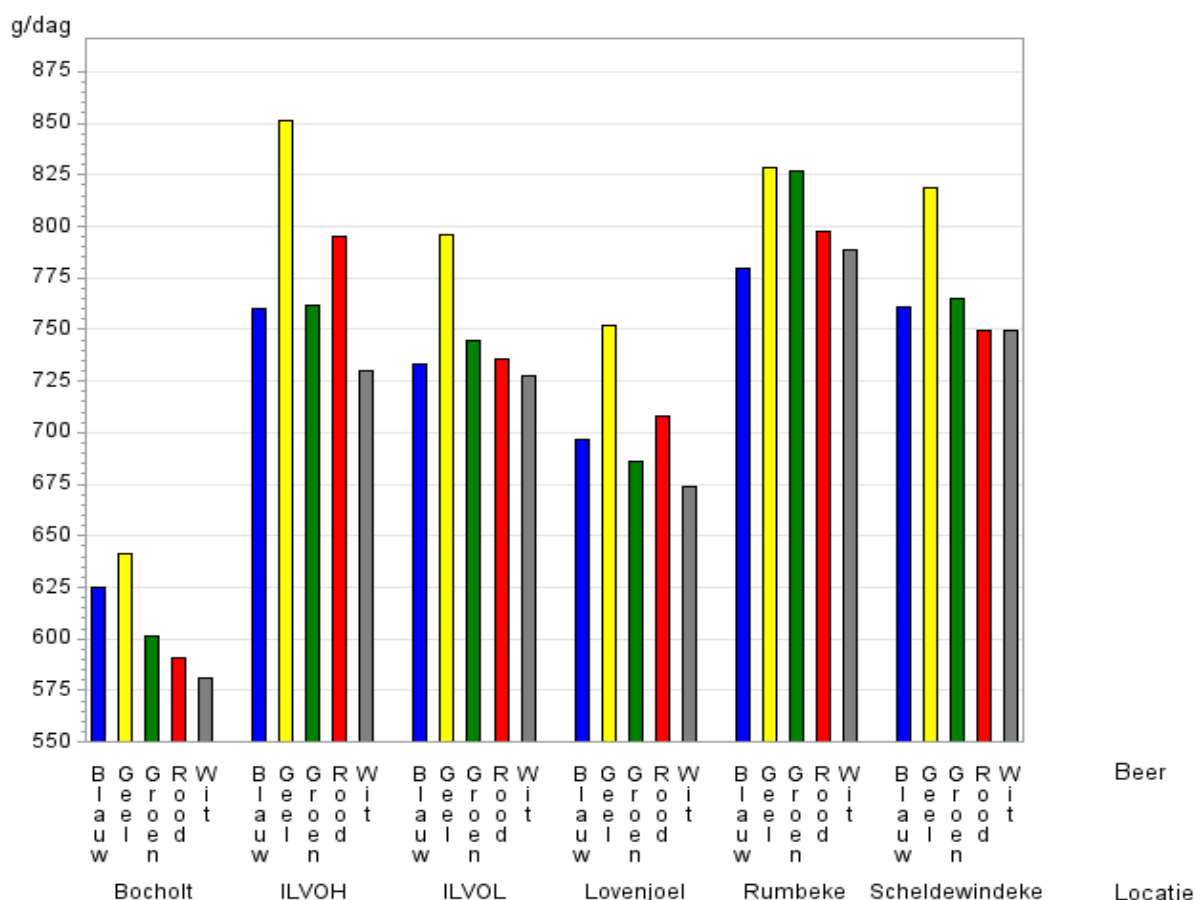
Tabel 1: Fokwaarden van de beren ingezet in de proef

Beer	Dagelijkse groei	Voederconversie	Slachtkwaliteit	Globale Index
Blauw	35	60	-23,1	75,1
Geel	57	-232	-7	124
Groen	-47	281	10,9	80,2
Rood	-2	101	19,3	109
Wit	-27	-42	20,6	121

Groei van vleesvarkens

Uit figuur 1 blijkt dat er grote variaties zijn in dagelijkse groei tussen de bedrijven. In Bocholt is de dagelijkse groei beduidend lager dan op de andere locaties. Tussen de beren is een verschil in groei waar te nemen maar dat is vooral het gevolg van de prestaties van de gele beer. De gele beer toont ook op de proefbedrijven zijn goede fokwaarde voor dagelijkse groei (+57 g/dag). Tussen de andere beren bleek geen statistisch betekenisvol verschil. Dat betekent dat het verschil in aftestresultaten tussen de blauwe beer (fokwaarde voor dagelijkse groei van +35) en de groene beer (fokwaarde voor dagelijkse groei van -47) niet tot uiting kwam op de praktijkbedrijven. De witte beer vertoonde wel, in overeenstemming met de fokwaardeschatting onder alle omstandigheden een trage groei.

Ook de rangschikking van de beren voor dagelijkse groei veranderde niet onder verschillende omstandigheden.

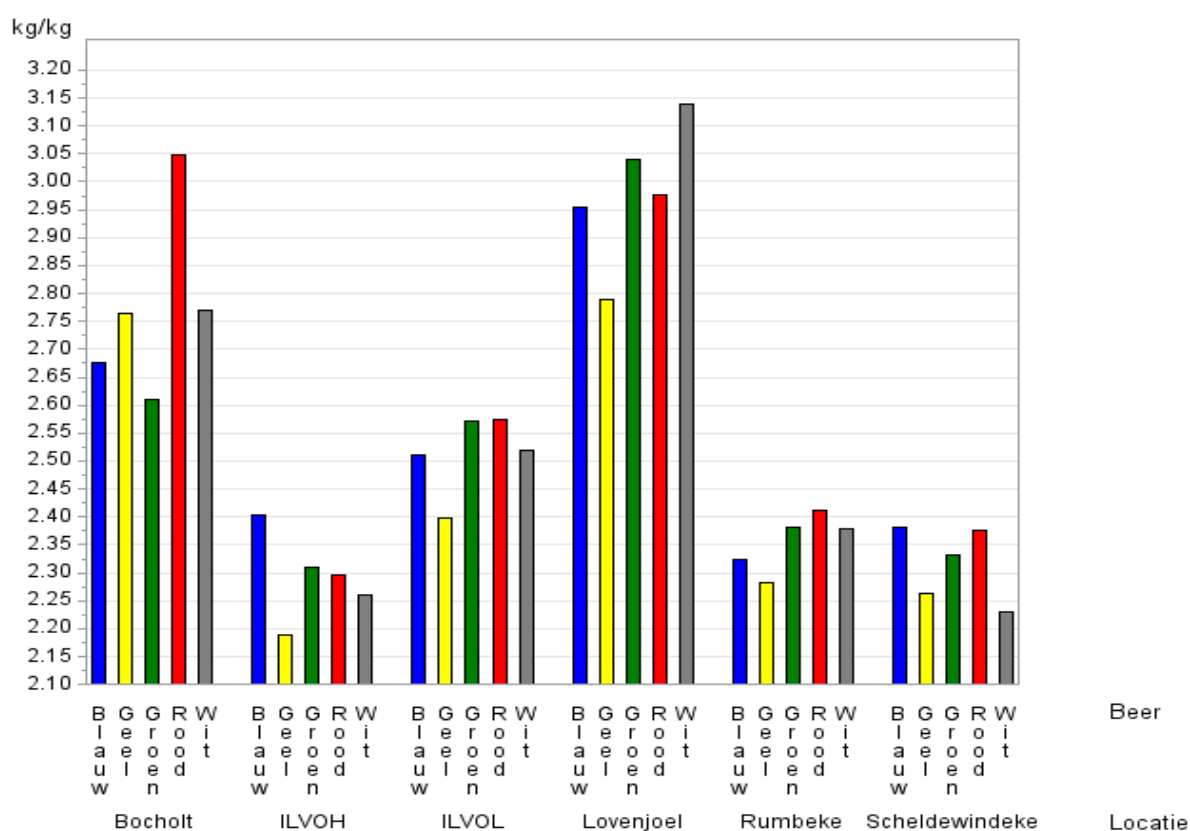
Figuur 1: Dagelijkse groei van vleesvarkens afkomstig van verschillende beren op alle locaties

Voederconversie

Op figuur 2 is de voederconversie weergegeven. Ook hier blijkt de locatie een rol te spelen. Er is immers een verschil in voederconversie tussen Bocholt en Lovenjoel enerzijds en ILVO, Scheldewindeke en Rumbeke anderzijds. Wat de beren betreft steekt de gele beer er opnieuw bovenuit. Hij bevestigt daarmee zijn goede fokwaardeschatting voor voederconversie (-232 g/kg).

Bij de andere beren valt vooral op dat de groene beer beter scoort dan zijn testresultaten doen uitschijnen. Hoewel hij een fokwaarde voor voederconversie heeft die ruim slechter is dan die van de andere beren (+281 g/kg) blijkt hij op geen enkele plaats de slechtste resultaten neer te zetten.

Statistisch gezien blijkt de rangschikking van de beren ook voor voederconversie redelijk stabiel te zijn.

Figuur 2: Voederconversie van vleesvarkens afkomstig van verschillende beren op alle locaties

Het belang van voederconversie

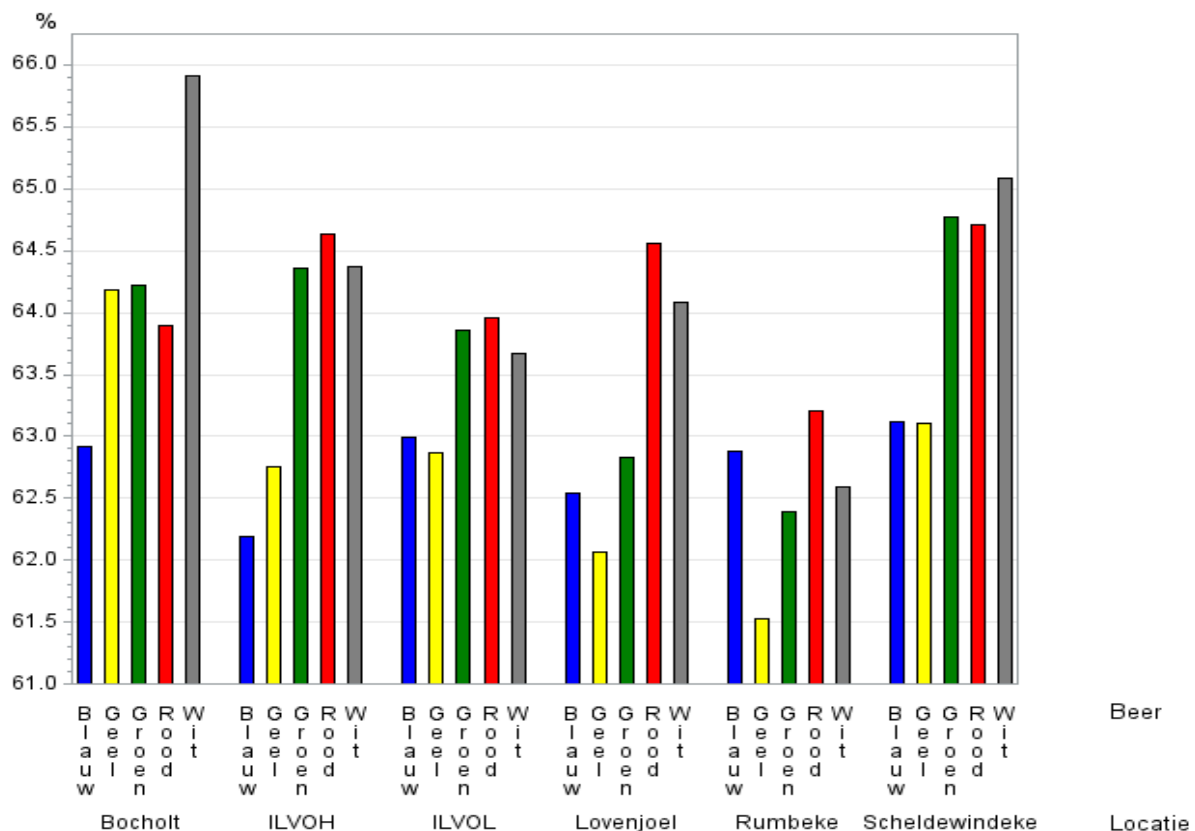
Met de hoge voederprijzen in het achterhoofd zien we grote economische gevolgen van deze voederconversie. Een verschil in voederconversie van 0,1 komt overeen met 9 kg voeder per vleesvarken. In Lovenjoel zou dat zorgen voor een verschil van meer dan 27 kg voeder per vleesvarken tussen de gele en de witte beer. Over alle locaties heen zien we het grootste verschil tussen de gele beer in ILVOH en de witte beer in Lovenjoel. Het verschil in voederconversie tussen beiden is gelijk aan 0.95. Dat betekent 85 kg voeder per vleesvarken!

Slachtkwaliteit

De karkaseigenschappen leveren een opvallende vaststelling op (figuur 3). Opnieuw blijken invloeden van de locatie. Zo is de slachtkwaliteit van de vleesvarkens in Bocholt beter dan op de andere plaatsen. Ook tussen de beren blijken er verschillen tot uiting te komen. De blauwe en gele beer scoren minder goed dan de andere beren. Dat is in overeenstemming met hun fokwaardeschatting voor karkaskwaliteit (resp. -23,1 en -7). Tussen de andere 3 beren blijken de verschillen relatief klein. Dat betekent wel dat de groene beer beter presteert dan uit zijn fokwaardeschatting blijkt.

Een opvallende vaststelling is dat de rangschikking van de beren hier wel statistisch verandert tussen de locaties. Zo steken de nakomelingen van de witte beer in Bocholt ver boven de anderen uit terwijl diezelfde beer in Rumbeke pas op de derde plaats komt. Een vergelijkbare daling zien we bij de gele beer, terwijl de andere beren op een vergelijkbaar niveau blijven. Ook de rangorde van de witte, rode en groene beer varieert op elke locatie.

Deze rangordeverschuivingen komen eveneens terug bij de vleesdikte, het slachtrendement, de MBI en de MBIC. Bij het typegetal waren de rangordeverschuivingen nog het meest uitgesproken. Dit betekent dat de verschillen tussen beren vooral het gevolg zijn van veranderingen in conformatie.

Figuur 3: Vleespercentage van vleesvarkens afkomstig van verschillende beren op alle locaties

Conclusie

Algemeen kan gesteld worden dat de fokwaardeschatting een goede indicatie is voor de prestaties van een beer op een bedrijf. Zeker voor voederconversie en groei blijken goede beren op alle bedrijven goed te presteren. Hoewel de rangschikking volgens de fokwaardeschatting in grote lijnen behouden blijft blijkt deze voor de karkaskwaliteit te veranderen in verschillende omstandigheden.

Dit groot opgezet experiment toont aan dat de huidige fokwaardeschatting zeker waardevol is. Niet elke beer zal zijn belofte waarmaken, maar de keuze voor beren met een goede fokwaardeschatting zal algemeen voor betere resultaten zorgen.

Een uitbreiding van de gegevens om de fokwaarde te schatten met gegevens uit praktijkbedrijven zal de bruikbaarheid van de fokwaardeschattingen voor praktijkbedrijven verbeteren.

Een volgende stap in het lopende project is dan ook het opstarten van een systeem om gegevens te verzamelen op praktijkbedrijven. Via deze weg kunnen de nakomelingen van een beer opgevolgd worden tot in het slachthuis. Door het opnemen van de gegevens van praktijkbedrijven in een databank moet het mogelijk zijn om de betrouwbaarheid van de fokwaardeschatting te verhogen.

Dit artikel werd o.a. gepubliceerd in volgende vakbladen:

- *Management en Techniek (3 oktober 2014) p. 18 – 20*
- *Landbouwleven (3 oktober 2014) p. 14 – 15*